

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 610/2023-82

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Škubla & Partneri, s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava – Petržalka, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry a postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-72/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-57/NKA-FP-BA-2015) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry a postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-72/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-57/NKA-FP-BA-2015) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, národná kriminálna agentúra a Krajská prokuratúra v Bratislave **s ú p o v i n n é** nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne trovy konania **462,72 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 19 ods. 1, 2 a 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 10 ods. 1, 2 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2

Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s právami zaručenými čl. 6 a čl. 8 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základných práv zaručených čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry (ďalej len „NAKA“) a postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“ a spoločne aj „odporcovia“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal NAKA a úradu špeciálnej prokuratúry (i) úplne alebo čiastočne vyradiť a zničiť nahrávky uvedené v ústavnej sťažnosti vrátane všetkých kópií a materiálov vyhotovených na ich základe a (ii) doručiť mu kópiu zápisnice o zničení predmetných nahrávok, ich kópií a materiálov vyhotovených na ich základe alebo doručiť mu písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o zničení. Súčasne žiada priznať mu náhradu trov konania do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

2. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 610/2023-50 z 23. novembra 2023 prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení právom zaručeným čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. NAKA v rámci domovej prehliadky uskutočnenej 16. októbra 2018 v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-259/NKA-ZA2/2012 (ďalej len „vec [REDACTED]“) zaistila u [REDACTED] nahrávky, ktoré vyšetrovateľ vyhodnotil ako nahrávky súvisiace so spravodajskou akciou Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“) pod krycím názvom „[REDACTED]“ (ďalej len „nahrávky“ alebo „[REDACTED]“ a „[REDACTED]“). Z tohto dôvodu boli nahrávky 13. decembra 2018 odovzdané tímu [REDACTED], ktorý je zložkou NAKA, a to pre účely dvoch trestných konaní, t. j. pre účely (i) veci [REDACTED] a (ii) trestného stíhania vedeného NAKA pod ČVS: PPZ-72/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedeného pod ČVS: PPZ-57/NKA-FP-BA-2015) vo veci podozrenia z údajného obchodovania s nahrávkami a ich predaja sťažovateľovi (ďalej len „vec [REDACTED]“). Viaceré celoštátne médiá následne (16. októbra 2019) zverejnili odkaz na zvukové záznamy, ktorých obsah sa do vysokej miery zhoduje s nahrávkami (ďalej len „zverejnené nahrávky“).

4. Keďže sa sťažovateľovi nepodarilo zistiť okolnosti súvisiace so zverejnením nahrávok, 17. októbra 2019 podal na Úrade inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odbore boja proti korupcii a organizovanej kriminalite (ďalej len „úrad inšpekčnej služby“) trestné oznámenie, pretože bol toho názoru, že v súvislosti so zverejnením nahrávok mohlo dôjsť k spáchaniu viacerých trestných činov. Toto trestné oznámenie 28. novembra 2019 doplnil o nové skutočnosti. Úrad inšpekčnej služby trestné oznámenie uznesením ČVS: UIS-90/BKOK-2021 z 23. decembra 2021 odmietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorej Krajská prokuratúra v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením č. k. 4 Kn 315/21/1100-4 zo 7. januára 2022 vyhovel a napadnuté uznesenie podľa § 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku zrušila pre rozpor so zákonom a pre predčasnosť.

5. Sťažovateľ podal 28. novembra 2019 na úrade inšpekčnej služby ďalšie trestné oznámenie pre podozrenia zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona, trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 Trestného zákona a trestného činu marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 Trestného zákona, ktorých sa mali dopustiť orgány činné v trestnom konaní pri nakladaní s nahrávkami. Úrad inšpekčnej služby toto trestné oznámenie odmietol uznesením ČVS: UIS-62/BKOK-2019 z 23. novembra 2021. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej nebolo do času podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

6. Ešte pred zverejnením nahrávok, 4. decembra 2018, sa sťažovateľ dozvedel z médií informáciu, že NAKA disponuje nahrávkami. Z tohto dôvodu zaslal 5. decembra 2018 a 6. decembra 2018 na NAKA a na úrad špeciálnej prokuratúry žiadosti o zabezpečenie zničenia nezákonných dôkazov v trestných konaniach. O zničenie nahrávok žiadal ďalšími podaniami z 31. augusta 2021, 21. septembra 2021, 12. októbra 2021 a 14. decembra 2021 v súvislosti s rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci ██████ proti Slovenskej republike z 20. júla 2021, sťažnosti č. 58361/12 a 2 ďalšie, z ktorého podľa názoru sťažovateľa vyplýva povinnosť zničenia primárnych aj sekundárnych (pôvodných aj odvodených) výsledkov získaných použitím informačno-technických prostriedkov na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a rozhodnutia krajského súdu č. k. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 (ďalej spoločne len „súhlasy na odpočúvanie“) v rámci veci ██████.

7. NAKA na žiadosti sťažovateľa nereagovala, pričom generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) sťažovateľovi upozornením zo 4. októbra 2021 notifikoval, že žiadosť odstúpil z dôvodu príslušnosti na vybavenie riaditeľovi SIS a vo fotokópii aj špeciálnemu prokurátorovi na účel identifikácie trestných vecí, v ktorých sa dotknutý materiál môže nachádzať. SIS do času podania ústavnej sťažnosti na odstúpenú žiadosť nereagovala. Úrad špeciálnej prokuratúry sa žiadosťami odmietol zaoberať, keďže v upovedomení č. k. VII/1 Gv 26/20/1000-219 z 11. októbra 2021 uviedol, že sťažovateľ v trestnom konaní vedenom vo veci ██████ nemá od 31. augusta 2021 žiadne procesné postavenie, a nad rámec toho konštatoval, že sťažovateľ interpretuje rozsudok vo veci ██████ nesprávnym spôsobom.

8. Sťažovateľ zaslal 16. decembra 2021 generálnemu prokurátorovi list, v ktorom ho informoval, že SIS na upozornenie nereagovala a úrad špeciálnej prokuratúry upozornenie odmietol. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky sťažovateľa listom z 11. januára 2022 opätovne upovedomila o odstúpení podania SIS a úradu špeciálnej prokuratúry. Úrad špeciálnej prokuratúry sťažovateľa upovedomením z 19. januára 2022 vyrozumel, že na jeho podanie nie je možné nijak vecne reagovať najmä z dôvodu absencie procesných oprávnení a povinností v predmetnom trestnom konaní.

III.

Argumentácia sťažovateľa

9. NAKA porušila základné práva sťažovateľa tým, že tím ██████, ktorý je zložkou NAKA, (i) nepreveril u SIS legalitu nahrávok vo veci ██████ a (ii) v konaní vo veci ██████ nahrávky nezničil, pričom sťažovateľ dodáva, že nahrávky unikli na verejnosť pravdepodobne z trestného konania

vo veci [REDAKOVANÉ]. Postupom úradu špeciálnej prokuratúry boli práva sťažovateľa porušené tak, že úrad špeciálnej prokuratúry odobril postup NAKA a neprijal opatrenia na elimináciu protizákonného stavu smerom k odstráneniu alebo zmierneniu následkov zásahov do sťažovateľových práv.

10. Viaceré skutočnosti nasvedčujú tomu, že nahrávky pochádzajú z veci [REDAKOVANÉ]. Použitie informačno-technických prostriedkov v tejto veci bolo pritom nezákonné, pretože ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 97/2012 z 20. novembra 2012 v dôsledku zrušenia súhlasov na odpočúvanie zrušil právny základ použitia týchto prostriedkov. Z toho vyplýva povinnosť zničenia nahrávok, ktorú konštatoval aj ESLP v rozsudku vo veci [REDAKOVANÉ]. Zverejnené nahrávky sú obsahovo takmer totožné s nahrávkami, pričom k ich úniku na verejnosť mohlo dôjsť (aj) z konania vo veci [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ následne poukazuje na viaceré skutočnosti, ktoré majú nasvedčovať správnosti záveru, že nahrávky pochádzajú z veci [REDAKOVANÉ].

11. Sťažovateľ nesúhlasí s postojom odporcov k zničeniu nahrávok. Odporcovia sú viazaní právnym názorom generálneho prokurátora, podľa ktorého majú byť nahrávky zničené. Neobstojí argumentácia úradu špeciálnej prokuratúry zverejnená 7. septembra 2021, podľa ktorej odporcov relevantná rozhodovacia prax ústavného súdu, ktorou došlo k zrušeniu súhlasov na odpočúvanie, ako ani rozsudok vo veci [REDAKOVANÉ] nezaväzuje, pretože (i) ESLP konštatoval porušenie dohovoru len vo vzťahu k držbe výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov vo veci [REDAKOVANÉ] v evidenciách SIS a krajského súdu, pričom rozhodnutia ústavného súdu sú záväzné len *inter partes*, a (ii) judikatúra ESLP v iných prípadoch preukazuje, že v trestnom konaní možno použiť aj nezákonný dôkaz.

12. Pokiaľ ide o prvý argument úradu špeciálnej prokuratúry recipovaný do predošlého bodu odôvodnenia tohto nálezu, sťažovateľ v odpovedi uvádza, že rozpor s dohovorom sa viaže na informácie získané v rámci akcie [REDAKOVANÉ], a nie na konkrétny nosič informácií a spôsob jeho zaistenia. Výsledky použitia informačno-technických prostriedkov, ku ktorému pristúpila SIS na základe súhlasov na odpočúvanie, sa nestávajú legálnymi, ak sa dostanú do dispozičnej sféry iného orgánu než orgánu, ktorý ich nezákonne produkoval. Záver o porušení dohovoru v dôsledku držby a existencie informácií získaných vo veci Gorila platí vo vzťahu k všetkým štátnym orgánom, ktoré s týmito materiálmi disponujú. Pokiaľ ide o argumentáciu o nezáväznosti rozhodnutí ústavného súdu vo vzťahu k odporcom, sťažovateľ akcentuje, že uvádzanými rozhodnutiami došlo k zrušeniu súhlasov na odpočúvanie. Tento stav je nezmeniteľný a všetky štátne orgány ho musia rešpektovať.

13. V súvislosti s druhým argumentom úradu špeciálnej prokuratúry (bod 11 odôvodnenia tohto nálezu) sťažovateľ podotýka, že rozsudok vo veci [REDAKOVANÉ] sa týka použitia nahrávok priamo v podmienkach slovenskej vnútroštátnej úpravy. Poukaz na judikatúru ESLP produkovanú v iných prípadoch, ktoré sa dotýkajú iných nahrávok v podmienkach zahraničných právnych úprav zakotvujúcich odlišný štandard ochrany súkromia a použiteľnosti dôkazov, nie je namieste. Dohovor neupravuje prípustnosť dôkazov v trestnom konaní, čo znamená, že rozhodovacia prax ESLP nemôže založiť použiteľnosť nahrávky ako dôkazu. Možnosť použitia nezákonného dôkazu na procesné účely nemožno odôvodňovať judikatúrou ESLP, podľa ktorej čl. 6 dohovoru takúto možnosť *a priori* nevylučuje, keďže takéto použitie by bolo v priamom rozpore s § 7 ods. 3 zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním)

v znení neskorších predpisov, teda s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá je aj podľa ESLP rozhodujúca.

14. Úrad špeciálnej prokuratúry zotrval na svojej argumentácii aj v upovedomení, kde sa okrem dvoch už zmienených argumentov odvolal aj na (i) nejasný pôvod [REDAKOVANÉ] a (ii) procesne zákonné zaistenie [REDAKOVANÉ].

15. Pokiaľ ide o nejasnosť pôvodu [REDAKOVANÉ], z upovedomenia vyplýva: „Ak pri [REDAKOVANÉ] ide o materiál totožný s materiálom vyhotoveným v rámci spravodajskej akcie SIS (čo zatiaľ nebolo nijak potvrdené), je úplne zrejmé, že musí ísť o materiál zo SIS nelegálne uniknutý. Avšak konkrétne z odseku 128 rozhodnutia ESLP vyplýva, že sťažnosť bola v časti údajného úniku informácií zo SIS odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.“ Úrad špeciálnej prokuratúry teda vychádza z predpokladu, že až kým nebude jednoznačne preukázané, že nahrávky pochádzajú z prostredia SIS, možno s nimi voľne nakladať. Prípadný nejasný alebo nepreskúmateľný pôvod nahrávok však nič nemení na závere o ich dôkaznej nepoužiteľnosti. Pokiaľ je legalita nahrávky nejasná, štátne orgány musia prezumovať jej nelegálnosť až do doby, kým sa preukáže opak.

16. K procesne korektnému zaisteniu [REDAKOVANÉ] úrad špeciálnej prokuratúry uvádza, že „... táto nebola orgánmi činnými v trestnom konaní získaná zo SIS, naopak, bola objavená ako tzv. náhodný produkt prehliadky v inak nesúvisiacej veci a zákonným spôsobom do trestného konania zaistená“. Nezákonnosť alebo nejasnosť týkajúca sa zákonnosti dôkazu však nie je možné konvalidovať zákonným zabezpečením nezákonného dôkazu. Zákonnosť dôkazu a zákonnosť jeho zabezpečenia sú dve odlišné otázky.

17. Sťažovateľ podotýka, že zverejnené nahrávky, ktoré sa ho nevyhnutne týkajú, sú v podstatnej časti zhodné s nahrávkami. Avizovaná podstatná zhoda v spojení so skutočnosťou, že k zverejneniu zverejnených nahrávok došlo až po zaistení USB nosiča s nahrávkami, nasvedčuje dôvodnosti podozrenia, že zverejnené nahrávky majú pôvod v nahrávkach, a teda, že zverejnené nahrávky v konečnom dôsledku unikli zo spisov vedených vo veci [REDAKOVANÉ] (a/alebo vo veci [REDAKOVANÉ] a/alebo vo veci [REDAKOVANÉ]). Štát si nesplnil pozitívny záväzok vytvoriť dostupné a vhodné záruky na ochranu pred zverejnením obsahu nahrávok v podobe zverejnených nahrávok (vrátane informácií súkromnej povahy). Sťažovateľ sa proti následkom porušenia tohto pozitívneho záväzku štátu nevie efektívne brániť.

18. Nezákonnosť zaistenia nahrávok vo veci [REDAKOVANÉ] má za následok aj nezákonnosť prebratia nahrávok do veci [REDAKOVANÉ] a nakladania s nahrávkami vo veci [REDAKOVANÉ]. Odovzdanie nahrávok z veci [REDAKOVANÉ] do veci [REDAKOVANÉ] bolo nezákonné, pričom sťažovateľ následne dáva do pozornosti konkrétne dôvody predmetnej nezákonnosti.

19. V rozsahu referenčných kritérií, vo vzťahu ku ktorým bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie, sťažovateľ prioritne poukazuje, že hoci vo veci [REDAKOVANÉ] nemá formálne procesné postavenie, v danom prípade požíva postavenie materiálne obvineného. Z tejto pozície namieta zbytočné prietahy, ku ktorým vo veci [REDAKOVANÉ] dochádza zo strany odporcov, keďže odporcovia sa neobrátili na SIS na účel preverenia autenticity a legality nahrávok, hoci nimi NAKA vo veci [REDAKOVANÉ] disponuje od 13. decembra 2018.

IV.

Vyjadrenia odporcov a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie ministerstva:

20. Ministerstvo, ktorému NAKA postúpila ústavnú sťažnosť sťažovateľa na vyjadrenie, uvádza, že primeranosť dĺžky trestného konania nemožno určiť všeobecne, ale len pre konkrétny prípad. V rámci dozoru nad zachovávaním zákonnosti vo veci [REDAKOVANÉ] prokuratúra nekonštatovala zbytočné prietahy vo vyšetrovaní. Inštitút opravných prostriedkov v trestnom konaní nemožno nahrádzať podaním ústavnej sťažnosti.

21. Ministerstvo navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

IV.2. Vyjadrenie úradu špeciálnej prokuratúry:

22. Sťažovateľ je osobou bez vzťahu k veci [REDAKOVANÉ], pretože v tomto trestnom konaní nemá od 31. augusta 2021 žiadne procesné postavenie. Trestné stíhanie v danej veci je od 2. februára 2022 podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku prerušené.

23. Predmetom trestného konania vo veci [REDAKOVANÉ] je *«zjednodušene povedané, údajné obchodovanie so spisom „[REDAKOVANÉ]“, resp. podozrenie, že dochádzalo k protiprávnej činnosti v súvislosti s materiálom s názvom „[REDAKOVANÉ]“, s ktorým sa malo obchodovať a poskytovať za odplatu tretej strane»*. To znamená, predmetom konania vo veci [REDAKOVANÉ] nie je obsah nahrávok, nahrávky v tomto konaní neslúžia ako dôkaz, a preto orgány činné v trestnom konaní nemajú povinnosť zaoberať sa pravosťou nahrávok vo vzťahu k veci [REDAKOVANÉ]. Opačná situácia nastáva vo veci [REDAKOVANÉ], kde bol 3. februára 2023 vydaný záväzný pokyn smerujúci k prevereniu pôvodu a legality nahrávok.

24. Aj nezákonne získaný dôkaz môže plniť funkciu dôkazu. Odhliadnuc od toho, [REDAKOVANÉ] nebola získaná nezákonným postupom, t. j. od SIS, ale bola objavená ako tzv. náhodný produkt domovej prehliadky u [REDAKOVANÉ], kde bola procesne predpísaným spôsobom zaistená.

25. Keďže trestné stíhanie je vo veci [REDAKOVANÉ] prerušené a orgány činné v trestnom konaní nemajú z povahy veci, ktorá je predmetom tohto konania, zákonnú povinnosť skúmať pôvod nahrávok, úrad špeciálnej prokuratúry navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

IV.3. Replika sťažovateľa:

26. Prerušenie trestného stíhania vo veci [REDAKOVANÉ] je v kontexte sťažovateľovej situácie irelevantné. K vzniku zbytočných prietahov pri preverovaní pôvodu nahrávok došlo už pred prerušením tohto trestného stíhania. Sťažovateľ si vo veci [REDAKOVANÉ] neuplatňuje vlastné procesné práva, pretože postup, ktorého sa domáha ústavnou sťažnosťou, nepredstavuje úkony na účely daného trestného konania. Pokračovanie v trestnom stíhaní nie je na ten účel potrebné. Sťažovateľ nenamieta prietahy vo vyšetrovaní veci [REDAKOVANÉ], ale pri preverovaní pôvodu nahrávok.

27. Ochrana pred zbytočnými prietahmi patrí sťažovateľovi bez ohľadu na to, či má vo veci [REDAKOVANÉ] formálne procesné postavenie. Sťažovateľ podanou ústavnou sťažnosťou nemieni uplatňovať vplyv na vec [REDAKOVANÉ], pretože tento vplyv uplatňuje prostredníctvom iných zákonných procesných nástrojov. Jeho cieľom je dosiahnuť ochranu pred neoprávneným zásahom zo strany štátnych orgánov, ktorý nie je spojený s procesným postavením vo veci [REDAKOVANÉ].

28. Povinnosť zničenia primárnych aj sekundárnych (pôvodných aj odvodených) výsledkov získaných použitím informačno-technických prostriedkov existuje bez zreteľa na identifikáciu štátneho orgánu, ktorý nimi disponuje. Ak by sa pritom preskúmaním pôvodu nahrávok zistilo, že tieto majú pôvod vo veci [REDAKOVANÉ] museli by byť spoločne s ich derivátmi zničené v akejkoľvek veci (vrátane veci [REDAKOVANÉ]). To, či je na účely veci [REDAKOVANÉ] potrebné zisťovať pôvod nahrávok a či sú v danej veci dôkazom, je irelevantné, pretože povinnosť preverenia pôvodu nahrávok vyplýva zo sťažovateľovho práva na ochranu súkromia.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

29. Podstata podanej ústavnej sťažnosti v rozsahu, v akom bola prijatá na ďalšie konanie, tkvie v tvrdení o vzniku zbytočných priesťahov, ktorých sa odporcovia dopúšťajú tým, že sa vo veci [REDAKOVANÉ] odmietajú obrátiť na SIS na účel preverenia autenticity a legality nahrávok.

30. V zhode so závermi vyplývajúcimi z nálezu sp. zn. I. ÚS 448/2021 z 10. novembra 2022 ústavný súd uvádza, že z rozsudku vo veci [REDAKOVANÉ] proti Slovenskej republike z 23. júna 2022 (sťažnosti č. 58359/12 a ďalšie) vyplýva porušenie práva sťažovateľa garantovaného čl. 8 dohovoru z dôvodu realizácie súhlasov na odpočúvanie a uchovávanie sekundárnych materiálov z ich realizácie zo strany SIS. Sťažovateľovi je preto vo vzťahu k ústavnej sťažnosti v rozsahu, v ktorom bola prijatá na ďalšie konanie, potrebné priznať postavenie osoby majúcej záujem (oprávnenej osoby) na zistení pôvodu nahrávok, a to na účel vykonania rozsudku vo veci [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd z uvedeného dôvodu prikročil k meritórnemu prieskumu námietky porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom aj napriek skutočnosti, že sťažovateľ v trestnom konaní vedenom vo veci [REDAKOVANÉ] nemá od 31. augusta 2021 formálne procesné postavenie.

31. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov v trestnom konaní prípravnom na rozdiel od trestného konania súdneho je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia proti nej. Právna neistota sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní (spravidla vyšetrovateľ) navrhne podanie obžaloby alebo navrhne, v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní, iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (m. m. napr. I. ÚS 448/2021, II. ÚS 594/2021). Za zbytočný priesťah v trestnom konaní možno považovať dobu nečinnosti alebo zjavne neefektívnej činnosti príslušného orgánu pri napĺňaní účelu Trestného poriadku, predovšetkým požiadavky, aby trestné činy boli náležite zistené (m. m. napr. I. ÚS 316/2014, I. ÚS 448/2021, III. ÚS 99/02). Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán. K otázke (ne)primeranej dĺžky konania ústavný súd v zhode so závermi uvádzanými v náleze sp. zn. I. ÚS 448/2021 opakovane pripomína, že túto dĺžku nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívnym charakterom prerokovanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, právnu a faktickú zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (m. m. napr. I. ÚS 418/2014, II. ÚS 419/2017).

32. V prejednávanej veci obdobne ako vo veci sp. zn. I. ÚS 448/2021 možno identifikovať aj ďalšiu dimenziu, ktorou je rozmer právnej neistoty vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na ochranu súkromia. Ako už ústavný súd konštatoval v bode 65 nálezu sp. zn. I. ÚS 448/2021 a následne aj v aktuálnej sťažovateľovej veci v bode 29 uznesenia sp. zn. III. ÚS 610/2023 z 23. novembra 2023, práve v dôsledku namietaného neoverenia autenticity a pôvodu nahrávok došlo k znemožneniu posúdiť namietané porušenie poukazovaného hmotného práva sťažovateľa. Napriek tomu však ústavný súd nepovažuje za vylúčené, aby nezohľadnil prístup ESLP, ktorý v prípadoch týkajúcich sa pokračujúceho stavu vážne zasahujúceho do súkromného života sťažovateľov považuje nadmernú dĺžku vnútroštátneho súdneho konania za osobitnú okolnosť, ktorá sťažovateľov zbavuje povinnosti vyčerpať dostupné domáce prostriedky nápravy (m. m. rozsudok ESLP M. a M. proti Chorvátsku z 3. 9. 2015, č. 10161/13). Z uvádzaných príčin obdobne ako vo veci sp. zn. I. ÚS 448/2021 ústavný súd nepristúpil k sebaobmedzeniu voči orgánom činným v trestnom konaní, a to z viacerých dôvodov. V tejto súvislosti sa žiada upriamiť pozornosť na dĺžku časového úseku, počas ktorého NAKA disponuje nahrávkami vo veci [REDAKOVANÉ] (od 13. decembra 2018), ako aj na nevyhnutnosť vnímania sťažovateľovej veci cez zostrenú optiku rozsudku vo veci [REDAKOVANÉ].

33. Prerušenie trestného stíhania vo veci [REDAKOVANÉ] sa nejaví rozhodujúce, pretože nastalo až po podaní ústavnej sťažnosti, pričom k vzniku zbytočných prietahov v napadnutom postupe došlo už predtým. Ani argumentu úradu špeciálnej prokuratúry, podľa ktorého niet povinnosti zaoberať sa pravosťou nahrávok vo vzťahu k veci [REDAKOVANÉ], nemožno priznať pozitívnu ústavno-právnu relevanciu. Nie je v právomoci ústavného súdu skúmať otázku, či nahrávky slúžia vo veci [REDAKOVANÉ] ako dôkaz, resp. či obsah nahrávok predstavuje alebo nepredstavuje relevantný dôkaz pre toto trestné konanie. Ústavný súd nie je skutkovým súdom, ale nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V tomto smere preto nevykonáva procesné úkony trestného konania, nehodnotí relevanciu dôkaznej matérie a nemôže ani substituovať právne závery prijaté orgánmi činnými v trestnom konaní, pokiaľ nie sú v zjavnom rozpore so znením, zmyslom a účelom vo veci aplikovaných právnych noriem.

34. Pokiaľ ide o dôvodové línie ministerstva recipované do bodu 20 odôvodnenia tohto nálezu, ústavný súd musí prisvedčiť sťažovateľovi, že táto argumentácia sa v okolnostiach danej veci nejaví priliehavá. Ústavný súd neprikročil k vysloveniu porušenia sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pre prietahy pri vykonávaní procesných úkonov vo veci [REDAKOVANÉ], ale pre pasivitu odporcov v kontexte napadnutého postupu. V danom prípade niet pochyb ani o tom, že sťažovateľ nemá vo veci [REDAKOVANÉ] formálny procesný status, z čoho vyplýva deficit relevancie argumentácie mieriacej k nedôvodnému priorizovaniu sťažnosti podľa čl. 127 ústavy pred využitím riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov zo strany sťažovateľa vo veci [REDAKOVANÉ].

35. Ústavný súd dodáva, že jeho úlohou nie je posúdiť správnosť či adekvátnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale vyhodnotiť, či na účel zistenia podstatných skutočností, ktoré môžu mať dopad na sťažovateľa ako obeť porušenia jeho práv (rozsudok vo veci [REDAKOVANÉ]), vyvinuli odporcovia v primeranom čase potrebné úsilie (I. ÚS 448/2021). V súradniciach sťažovateľovej veci niet pochyb o tom, že odporcovia nevyvinuli aktivitu smerujúcu k prevereniu pôvodu nahrávok vo veci [REDAKOVANÉ], čím by nastolili a udržali právnu istotu vo vzťahu k osobám, ktorých sa nahrávky môžu týkať. Pasivita odporcov trvá napriek záverom vyplývajúcim z rozsudku vo veci [REDAKOVANÉ], a to aj pri absencii pochybností o tom, že nahrávky sa v spise vo veci [REDAKOVANÉ] nachádzajú.

Z uvedených dôvodov neostalo ústavnému súdu nič iné, než s osobitným zreteľom na rozsudok vo veci ■■■■■ vysloviť porušenie sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj sťažovateľovho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom (bod 1 výroku tohto nálezu).

VI.

Náhrada trov konania

36. Zistené porušenie základného práva sťažovateľa podľa ústavy a listiny, ako aj práva sťažovateľa podľa dohovoru odôvodňuje, aby mu NAKA a krajská prokuratúra (ako právny nástupca úradu špeciálnej prokuratúry – § 56ah zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov) podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradili trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 462,72 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je s poukazom na § 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023 jedna šestina priemernej mzdy za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka. Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti – 2 x 181,17 eur), čo spolu s režijným paušálom (2 x 11,63 eur) predstavuje 385,60 eur. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – repliku sťažovateľa, ústavný súd za tento úkon náhradu trov konania nepriznal, keďže sťažovateľ o to nežiadal. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, uvedená celá suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy konania v ustálenej výške sú NAKA a krajská prokuratúra povinné nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažovateľovej požiadavke na náhradu trov konania nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu